

รายวิชา ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics)

โดย...พระครูปริยัติโมธาน ดร.

สัปดาห์ที่ 12: ภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics)

ความหมายของภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics)

ภาษาศาสตร์สังคมเป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง "ภาษา" และ "สังคม" โดยมุ่งวิเคราะห์ว่าปัจจัยทางสังคม เช่น อายุ เพศ ชนชั้น การศึกษา อาชีพ เชื้อชาติ และบริบททางวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาอย่างไร

นักภาษาศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญในสาขานี้ ได้แก่

- William Labov ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็น "บิดาแห่งภาษาศาสตร์สังคม"
- Basil Bernstein ผู้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและชนชั้นทางสังคม
- Peter Trudgill ผู้ศึกษาความแตกต่างทางภาษาในสังคมอังกฤษ
- Joshua Fishman ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนภาษาและการรื้อสร้างภาษา

1. ภาษาและชนชั้นทางสังคม (Language and Social Class)

ความหมาย

ชนชั้นทางสังคม (Social Class) หมายถึง การแบ่งกลุ่มคนตามฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา อาชีพ หรือสถานภาพทางสังคม ซึ่งมีผลต่อรูปแบบการใช้ภาษา

ผู้คนจากชนชั้นต่างกันมักใช้ภาษาแตกต่างกันทั้งด้าน

- คำศัพท์ (Vocabulary)
- การออกเสียง (Pronunciation)
- ไวยากรณ์ (Grammar)
- ระดับภาษา (Style)

ทฤษฎีของ Basil Bernstein

Bernstein (1971) เสนอแนวคิดเรื่อง

1. Restricted Code

ภาษาที่ใช้ในกลุ่มคนใกล้ชิด

ลักษณะ

- ประโยคสั้น
- อาศัยบริบทช่วยในการสื่อสาร
- ไม่อธิบายรายละเอียดมาก

ตัวอย่าง

"Put it there."

ผู้ฟังต้องรู้ว่า "it" และ "there" คืออะไร

2. Elaborated Code

ภาษาที่มีความละเอียดและชัดเจน

ตัวอย่าง

"Please place the book on the table next to the window."

เหมาะสำหรับบริบททางวิชาการและการศึกษา

ตัวอย่างภาษาอังกฤษ

ชนชั้นแรงงาน (Working Class)

Ain't nobody here.

ชนชั้นกลาง (Middle Class)

Nobody is here.

ประโยคทั้งสองมีความหมายเหมือนกัน แต่แตกต่างกันด้านรูปแบบทางสังคม

งานวิจัยของ William Labov

Labov (1966) ศึกษาการออกเสียง /r/ ในนครนิวยอร์ก พบว่า

- ชนชั้นสูงออกเสียง /r/ ชัดเจนกว่า

- ชนชั้นกลางพยายามเลียนแบบรูปแบบภาษาของชนชั้นสูง
- ภาษาเป็นเครื่องบ่งบอกสถานภาพทางสังคม

2. ภาษาและเพศ (Language and Gender)

ความหมาย

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและเพศสภาพ (Gender)

วิเคราะห์ว่า

- ผู้ชายและผู้หญิงใช้ภาษาต่างกันอย่างไร
- สังคมกำหนดบทบาททางภาษาอย่างไร
- ภาษาอาจสะท้อนความไม่เท่าเทียมทางเพศ

ทฤษฎีของ Robin Lakoff

Robin Lakoff เสนอหนังสือ *Language and Woman's Place* (1975)

พบว่าผู้หญิงมักใช้ภาษาแบบ

Hedges

คำที่แสดงความไม่มั่นใจ

ตัวอย่าง

sort of

kind of

maybe

Tag Questions

คำถามท้ายประโยค

ตัวอย่าง

It's a nice day, isn't it?

Polite Forms

ตัวอย่าง

Would you mind helping me?

การศึกษาของ Peter Trudgill

Trudgill (1974) พบว่า

- ผู้หญิงมักใช้ภาษามาตรฐานมากกว่า
- ผู้ชายมักใช้ภาษาถิ่นมากกว่า

ตัวอย่าง

Standard English

I am not going.

Non-standard English

I ain't going.

มุมมองร่วมสมัย

นักภาษาศาสตร์ยุคใหม่มองว่า

เพศไม่ได้เป็นเพียง Male/Female เท่านั้น แต่เป็นอัตลักษณ์ทางสังคมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบท

3. การเปลี่ยนแปลงทางภาษา (Language Change)

ความหมาย

ภาษาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งด้าน

- เสียง
- คำศัพท์

- ความหมาย
 - ไวยากรณ์
-

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง

1. อิทธิพลของเทคโนโลยี

คำศัพท์ใหม่เกิดขึ้น เช่น

smartphone

online

livestream

2. การติดต่อระหว่างภาษา

ภาษาอังกฤษรับคำจากภาษาต่าง ๆ

ตัวอย่าง

- karaoke (Japanese)
 - safari (Swahili)
 - bungalow (Hindi)
-

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

คำบางคำเปลี่ยนความหมาย

ตัวอย่าง

Gay

อดีต

cheerful

ปัจจุบัน

homosexual

งานของ **William Labov**

Labov ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในชุมชนต่าง ๆ และเสนอว่า

การเปลี่ยนแปลงทางภาษาไม่ได้เกิดขึ้นแบบสุ่ม แต่สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม

ตัวอย่างภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษเก่า

Thou art my friend.

ภาษาอังกฤษปัจจุบัน

You are my friend.

แสดงการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์และสรรพนาม

4. การวางแผนภาษา (Language Planning)

ความหมาย

กระบวนการที่รัฐบาลหรือองค์กรต่าง ๆ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานในสังคม

Joshua Fishman และการวางแผนภาษา

Joshua Fishman อธิบายว่าการวางแผนภาษามีบทบาทสำคัญต่อ

- การอนุรักษ์ภาษา
- การฟื้นฟูภาษา
- การพัฒนาภาษาประจำชาติ

ประเภทของการวางแผนภาษา

1. Status Planning

การกำหนดสถานะของภาษา

ตัวอย่าง

การกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการในหลายประเทศ

2. Corpus Planning

การพัฒนาระบบภาษา

ตัวอย่าง

- การจัดทำพจนานุกรม
 - การกำหนดหลักการสะกดคำ
-

3. Acquisition Planning

การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา

ตัวอย่าง

- การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน
 - โครงการสอนภาษาชนกลุ่มน้อย
-

ตัวอย่างจากประเทศไทย

- การส่งเสริมการใช้ภาษาไทยมาตรฐานในระบบการศึกษา
- การอนุรักษ์ภาษาถิ่นและภาษาชาติพันธุ์
- การส่งเสริมภาษาอังกฤษเพื่อการแข่งขันระดับนานาชาติ

สรุป

ภาษาศาสตร์สังคมศึกษาว่าภาษาได้รับอิทธิพลจากสังคมอย่างไร ทั้งในด้านชนชั้น เพศ การเปลี่ยนแปลงทางภาษา และนโยบายทางภาษา ผลการศึกษาช่วยให้เข้าใจความหลากหลายทางภาษาและบทบาทของภาษาในสังคมมนุษย์ได้อย่างลึกซึ้ง

แบบฝึกหัด/งานมอบหมาย (อัตนัย)

ข้อที่ 1

จงอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและชนชั้นทางสังคม พร้อมยกตัวอย่างการใช้ภาษาอังกฤษที่แสดงถึงความแตกต่างของชนชั้นทางสังคม และอธิบายแนวคิดของ Basil Bernstein หรือ William Labov ประกอบ

ข้อที่ 2

จวิเคราะห์บทบาทของการวางแผนภาษาในการพัฒนาประเทศ โดยยกตัวอย่างนโยบายภาษาจากประเทศไทยหรือประเทศอื่น พร้อมอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสังคม การศึกษา และวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

Bernstein, B. (1971). *Class, Codes and Control: Theoretical Studies Towards a Sociology of Language*. London: Routledge.

Fishman, J. A. (1972). *The Sociology of Language*. Rowley, MA: Newbury House.

Labov, W. (1966). *The Social Stratification of English in New York City*. Washington, DC: Center for Applied Linguistics.

Lakoff, R. (1975). *Language and Woman's Place*. New York: Harper & Row.

Trudgill, P. (1974). *The Social Differentiation of English in Norwich*. Cambridge: Cambridge University Press.

Wardhaugh, R., & Fuller, J. M. (2021). *An Introduction to Sociolinguistics* (9th ed.). Hoboken, NJ: Wiley.

Holmes, J., & Wilson, N. (2022). *An Introduction to Sociolinguistics* (6th ed.). London: Routledge.